

SA KUNSTIHOONE ARENGUKAVA AASTATEKS 2022 – 2026

TALINNA KUNSTIHOONE TALIN ART HAUS

1. KUNSTIHOONE PÕHIKIRJALINE EESMÄRK, ENESEDEFINITSIOON JA STRATEEGILINE SIHT	3
2. OLUKORRA JA VÕIMALUSTE ANALÜÜS	4
2.1. EESTI KAASAEGSE KUNSTI VALDKOND	4
2.2. KUNSTIHOONE KUNSTIVÄLJAL	5
2.3. SWOT-ANALÜÜS.....	6
2.3.1. <i>Tugevad küljed</i>	6
2.3.2. <i>Nõrgad küljed</i>	6
2.3.3. <i>Võimalused</i>	7
2.3.4. <i>Ohud</i>	8
2.4. KUNSTIHOONE VÄÄRTUSPAKKUMINE	9
2.5. KUNSTIHOONE VÄÄRTUSPAKKUMISE KÕVER	10
2.6. KUNSTIHOONE AMBITSIOON JA MOTIVATSIOON „MIKS? KUIDAS? MIS?“	12
2.7. KUNSTIHOONE TEGUTSEMISVALDKONNAD JA TEGEVUS	13
3. KUNSTIHOONE PÕHIEESMÄRGID 2022–2026	14
3.1. NÄITUSEPROGRAMMI ELLUVIIMINE	14
3.2. SÄÄSTLIK TEGUTSEMINE	14
3.3. RAHVUSVAHELISTUMINE	14
3.3.1. <i>Praegune olukord</i>	14
3.3.2. <i>Rahvusvahelistumisele kaasa aitav tegevus</i>	14
3.4. KAASAEGSE KUNSTI POPULARISEERIMINE JA PUBLIKU LAIENDAMINE	15
3.4.1. <i>Praegune olukord</i>	15
3.4.2. <i>Valdkonna populariseerimine ja publiku laiendamine</i>	15
4. KUNSTIHOONE TÄIENDAVAD EESMÄRGID AASTAIKS 2022–2026	16
4.1. INFO- JA KOMMUNIKATSIOONITEHNOLOOGIA RAKENDAMINE	16
4.2. PIIRKONDLIKU KÄTTESAADAVUSE PARANDAMINE.....	17
4.2.1. <i>Praegune olukord</i>	17
4.2.2. <i>Piirkondlik tegevus</i>	17
4.3. KUNSTIHOONE AJALOO UURIMINE JA POPULARISEERIMINE	17
4.3.1. <i>Uurimistöö ja tegevuse populariseerimine</i>	17
5.1. KAPITAALREMONT	18

1. Kunstihoone põhikirjaline eesmärk, enesedefinitsioon ja strateegiline siht

Kunstihoone põhikirjaline eesmärk on **edendada kaasaegset kunsti Eestis**. See eesmärk tingib ka meie programmi fookuse: tuues publiku ette näitusi ja korraldades muid üritusi, tahame alati leida ning sõnastada kaasaegsuse küsimuse. Miks on see või teine nähtus või autor kunstis oluline just nüüd, siin ja praegu, on küsimus, mille esitame endale iga projekti juures. See aga ei tähenda, et me ei pööra tähelepanu ajaloole või töötame vaid noorte, alustavate kunstnikega. See tähendab, et mõtestame endi ja autorite tegevust just nüüdisajas, tuues välja nii kunstiajaloolise pidevuse kui ka katkestused.

Oleme veendunud, et kunst avardab meie maailma ja nihutab selle piire nii personaalses kui ka laiemas, kultuurilises tähenduses. Kunst võimaldab nii kultuuril tervikuna kui ka indiviidil üksikuna jõuda uute kogemuste ja mõistmisteni. See on ka põhjus, miks on kaasaegse kunsti edendamine tähtis ja miks me sellega tegeleme.

Meie strateegiline siht on **olla üleilmselt ja lokaalselt tuntud Kunstihoone ning kunstivaldkonna edendaja**. Arengukava peabki silmas neid kolme olulist aspekti ja püüab kirjeldada, kuidas saavutada strateegiline siht ning täita põhikirjalist eesmärki, hoides seejuures kindlalt tähelepanu keskmes meie organisatsiooni tegutsemismotiivi.

2. Olukorra ja võimaluste analüüs

2.1. Eesti kaasaegse kunsti valdkond

Kaasaegse kunsti valdkond on üldise kunstivälja see osa, mis on peaaegselt keskendunud uuele kunstiproduksioonile ja uutele kunstiilmingutele. Muuseumid on kunstivaldkonna mälu ja mõtestajad, nende kõrval on valdkonna olulised edasivijad kaasaegse kunsti institutsioonid: näitusemajad ja näituseruumid (Kunstihoone, Tartu Kunstimaja, Eesti Kunstnike Liidu galeriid, EKKM, ARS, NART jne.), arenduskeskused (KKEK ja EKKAK) ning nüüdiskunstile keskendunud eragaleriid (Vaal, Temnikova ja Kasela, Kogo jt), mis aitavad kunstnikel luua uusi teoseid ja terviknäitusi. Siia on koondunud kunsti areng ja siin saab publik kohtuda tänapäevase kunstimõttega. Nii ei saa üks teiseta, kunstiajalugu, kultuur ja tulevased kultuuriväärtused ei sünni ilma kaasaegsusega, ajaloole toetumata aga on raske luua midagi uut.

Kaasaegse kunstiga tegelevaid institutsioone on Eestis arvestatav hulk, kuid sageli on tegemist väikeste, alamehitatud ja vähese rahastusega asutustega. Kunstielu on koondunud suurel määral keskustesse ning on halvemini kättesaadav publikule Tallinnast, Tartust ja Pärnust väljaspool. Professionaalseid näitusepaiku on väljaspool keskusi vähe ja aktiivseid, professionaalseid ning võimekaid loojaid on rohkem, kui näitustele mahub. Kunstiturg Eestis on arenemas, kuid ostjatering on veel väike.

Seetõttu puutub kaasaegse kunstiga pidevalt kokku vaid väike osa Eesti kultuuripublikust. Ühiskonnas on levinud palju eelarvamusi kaasaegse kunsti kohta, sest avalik kommunikatsioon ja haridus on valdkonnas piiratud. See kõik pärsib omakorda valdkonna arengut.

Suurim arengutõke on kunstivaldkonna üldine vähene rahastatus. Seetõttu on kehv eespool nimetatud piirkondlik kättesaadavus, samuti on valdkonnas vähe tugevaid professionaale ja asutustes pole piisavalt töötajaid.

Kaasaegne kunst on aga Eesti üks rahvusvaheliselt edukamaid kultuurivaldkondi. Tavapärane on nii institutsioonide kui ka üksikisikute kõrgel tasemel rahvusvaheline koostöö. Eestis on aktiivne ja arvukas kunstnikkond, kes tegutseb rahvusvahelisel kaasaegse kunsti väljal ja kelle töid eksponeeritakse pidevalt ka väljaspool Eestit, meil on nii võimekaid vanemaid kui ka päris noori loojaid, kelle professionaalne areng on nad juba viinud või võiks nad viia maailma tippude hulka. Ka Eesti kaasaegse kunsti näitustel osaleb arvukalt rahvusvahelisi kunstnikke ja siin tegutsevad meelsasti rahvusvahelised kuraatorid.

2.2. Kunstihoone kunstiväljal

Kunstihoones on näitusi korraldatud aastast 1934. Kunstihoone on keskendunud eelkõige uuele kunstile ja aktiivselt tegutsevatele loojatele. See on olnud läbi ajaloo ja on endiselt Eesti olulisimaid näituseasutusi.

2018. aasta alguses moodustasid Eesti Vabariik ja Eesti Kunstnike Liit 2018. uue SA Kunstihoone, mille põhikirjaline eesmärk on edendada kaasaegset kunsti Eestis.

Kaasaegne kunst on olemuslikult rahvusvaheline kultuurivaldkond. Seetõttu on ka Kunstihoone rahvusvahelisel kunstiväljal tegutsev organisatsioon: rahvusvaheliselt toimimata ei oleks me ka kaasaegse kunsti asutus. Meie vastutus aga on ennekõike Eestis, peame oma tegutsemises silmas pidama nii publiku kui ka kunsti arenguvõimalusi ja hoolitsema, et kaasaegse kunsti valdkond areneks just siin, Eestis.

Kunstihoone on igas mõttes keskne kunstiinstituutsioon: meie asukoht, ruumid, rahvusvaheline programm ja ajalugu – kõik kinnitavad seda. Kunstihoone panustab oma tegevusega oluliselt nii uue loomingu sündi kui ka kunstivaldkonna rahvusvahelisse koostöösse, ta on üks olulisi mootoreid, mis hoiab kaasaegse kunsti elu Eestis käimas ja toetab seega Eesti kultuuri arengut. Samal ajal on tegemist tüüpilise kaasaegse kunsti asutusega, mille peamised probleemid on töötajate puudus ja ebapiisav rahastus eesmärkide täitmiseks.

Arengukavas on käsitletud sihtasutust Kunstihoone teemavaldkondade kaupa, tuues välja tähtsaima praeguse olukorra kohta ja seab iga teemajaotuse juures eesmärgid aastateks 2022 kuni 2026. Näeme ette uusi tegevussuundi, mille elluviimine ei ole praeguste tingimuste juures võimalik, samuti on arengukavas kirjeldatud tingimusi, mille korral on seatud eesmärgid võimalik saavutada.

2.3. SWOT-analüüs

2.3.1. Tugevad küljed

Asukoht. Kunstihoone asub näitusemaja jaoks peaaegu ideaalses kohas – pealinna keskväljakul. Seetõttu on Kunstihoone külastajatele kergesti ligipääsetav ja toob näitusemaja tegevuse suurema tähelepanu alla.

Ajalugu. Kunstihoone on 1934. aastast järjepidevalt tegutsenud näitusemajana ning sellel on olnud tähtis osa Eesti kunsti- ja kultuuriajaloos. Kunstihoone ajalugu on ka oluline tema enese jaoks.

Maine. Väärrika ajaloo ja koha tõttu kultuuriloos on Kunstihoonel Eestis arvestatavalt hea maine.

Rahvusvaheline suhtevõrgustik. Kunstihoonel on aastatel 2015–2021 välja kujunenud märkimisväärne rahvusvaheline koostöövõrgustik, mis hõlmab institutsioone, kuraatoreid, kunstnikke ja teisi rahvusvahelisel kunstiväljal tegutsejaid.

Töötajaskonna motiveeritus. Kunstihoone töötajad näevad endal olulist rolli asutuse uuendamisel ja soovivad arendamise ning muudatustega jätkata.

2.3.2. Nõrgad küljed

Piiratud võime maksta motiveerivat töötasu. SA-l Kunstihoone on ambitsioonikas väike töötajaskond, mis tegutseb võimete piiril, korraldades praegust, kolme näitusepinda hõlmavat üha nõudlikumaks ja keerukamaks muutuvat programmi ning sellega kaasnevat olulist tegevust, nagu näiteks avalik kommunikatsioon, vahendamine ja kunstiharidus. Kunstihoone töötajate arv on piisav, kuid suurem osa töötajaid saaksid erasektoris muud tööd tehes märgatavalt rohkem tasu. Kõnealune olukord on muutunud demotiveerivaks ning Eesti ja rahvusvahelisi tippspetsialiste Kunstihoones töötamas hoida muutub järjest keerulisemaks.

Piiratud turundus- ja kommunikatsioonivõimekus. Kunstihoone töötajate hulgas on osakoormusega turundusspetsialist alates aastast 2020, kuid eelarves ei ole ette nähtud piisavalt raha näituste turundamiseks. See piirab meie võimekust teenida piletitulu. Edukaks turunduseks ja kommunikatsiooniks peaksime suutma absoluutarvudes sellesse panustada teiste kultuuriasutustega (teatrid, kontserdimajad) võrreldavalt.

Füüsiline infrastruktuur. Kunstihoone on väga halvas seisus. Meie ruumid Vabaduse väljakul ja Harju tänaval vajavad juba lähimal ajal kapitaalremonti. Ruumid ei vasta tänapäevastele tervise- ega turvanõuetele. Samuti ei ole siin võimalik tagada tänapäevaseid kliima- ja ohutustingimusi, mis pärsib meie võimalusi tööks kaasaegse kunsti klassikaga. Näitusetehnika on vananenud ja vajab uuendamist. Kapitaalremont algab aastal 2022 ning plaanide kohaselt lõppeb aasta 2024.

Ebapiisav rahastus. Eelkõige kultuurivaldkonna teiste asutustega võrreldes on SA Kunstihoone rahastus alla seda kriitilist taset, mis võimaldaks panustada suuremas mahus näituste produktsiooni, arendada välja lisateenuseid ja tegutsemissundi. Seepärast ei piisa üksnes meie endi soovist areneda ja arendada, vaid vajalikule tasemele jõudmiseks on tarvis lisaraha. Hetkel on kunstivaldkond võrreldes teiste kultuurivaldkondadega proportsionaalselt alarahastatud.

Omatulu teenimise vähene võimekus. Suutmatus teenida teiste valdkondade kultuuriasutustega sarnasel määral omatulu, on sarnaste institutsioonide korral nagu SA Kunstihoone osalt olemuslik. SA Kunstihoone küll panustab märkimisväärselt kunstnike loominguusse, kuid ei teeni kunstnike kommertsedult midagi. Seetõttu jääb SA Kunstihoone omatulu osatähtsus meie eelarves paratamatult tagasihoidlikumaks kui näiteks muusikavaldkonna institutsioonidel. Enamik meie programmist on vaatajaile kättesaadav tasuta. Meie kasutuses olevad ruumid ei võimalda olulist lisateenistust kõrvaltegevuselt nagu näiteks ruumide rent või toitlustamine.

2.3.3. Võimalused

Kaasaegse kunsti valdkonna areng. Ehkki valdkond on teiste kultuurivaldkondadega võrreldes nõrk, on viimastel aastatel märgata kiiret arengut valdkonna sees, eriti rahvusvahelistumise suunas. Niisugune areng muudab valdkonna ühiskonnas mainekamaks ja toob juurde uut publikut ning avalikkuse tähelepanu.

Kommunikatsioonitehnoloogia üha suurenev mõju. Kultuuri tarbimine on üha enam vahendatud. Ikka rohkem vaadatakse filme ja kuulatakse muusikat kodus ning meelelahutuseks kasutatakse digimeediat. Paberraamatute kõrvale on tulnud digitaalsed. Interneti ühenduskiirus suureneb, mis võimaldab üha kvaliteetsema audiovisuaalse materjali ülekandeid. Kaasaegse kunsti valdkonnas on kõnealused võimalused praegu alakasutatud.

Uue täiskasvanud publiku kasvatamine. Läbi haridusprogrammis „Vaatamise kool“ osalevate laste on võimalik Kunstihoone publikuks tuua nende laste vanemad, kes muidu võibolla ei ole Kunstihoonesse sattunud.

Venekeelse publiku kaasamine. Läbi uuenenud haridusprogrammi soovime kaasata Kunstihoone tegevusse vene emakeelega noored, et tutvustada neile läbi kaasaegse kunsti Eesti kultuuri.

Kultuuris osalemise üldine suurenemine. Pääaegu kõik kultuuris osalemise statistilised näitajad on Eestis viimastel aastatel pidevat suurenenud. Aasta-aastalt suurenevad nii teatri-, muuseumi-, kino- kui ka kontserdiküllastuste arvud. Samas kultuuris osalemise suurenemine võib pandeemiatest või muudest ootamatustes tingituna olla võimatu ja hoopis vastupidine nagu viimased kaks aastat on näidanud.

2.3.4. Ohud

Valdkonna alarahastatus. Kaasaegse kunsti valdkond on teiste kultuurivaldkondadega võrreldes halvasti rahastatud. Seetõttu on valdkond nõrk ja vähesuutlik paljudes aspektides. Kuid ennekõike muudab see valdkonna

volatiilseks: juba absoluutarvudes väike negatiivne muudatus rahastuses võib põhjustada väga olulist sisulist kahju läbi negatiivse mõju meie peamistele koostööpartneritele – eraõiguslikele kunstiasutustele ning kunstnikele.

Kaasaegse kunsti valdkonna kommunikatsioonivõimekus. Sageli ei ole valdkonna kommunikatsioon väljapoole piisav, see aga paneb löögi alla kaasaegse kunsti populaarsuse, arusaadavuse ja koha ühiskonnas.

Spetsialistide puudus. Eestis on vähe kunstivaldkonnale spetsialiseerunud kuraatoreid, müügijuhte, kommunikatsioonieksperte jt. See muudab keeruliseks töötajaskonna komplekteerimise ja piirab oluliselt valdkonna võimekust.

Palgafondi prioriteetsus riiklikul rahastamisel. Kunstihoone ostab märkimisväärse osa olulisi teenuseid sisse. Näiteks ei ole meil oma näituseehituse meeskonda ning haridusosakonda jagame partnerettevõttega. Seetõttu sõltume meie kontrolli alt väljas olevate teenuseosutajate hinnapoliitikast, mis sõltub üldistest majandusnäitajatest. Samas on riiklikul rahastamisel sageli prioriteetne just palgafondi, mitte tegevuskulude osa.

Kultuuri muutumine meelelahutuslikuks. Praegu on selge suundumus kultuuriilmingute meelelahutuslikuks muutumise poole, mille vedurid on ajakirjanduse muutumine digirevolutsioonis ja sotsiaalvõrgustike tähtsuse suurenemine. Oht on kahetine: ühelt poolt on kaasaegne kunst intellektuaalselt ja esteetiliselt komplitseeritud nähtus, mis ei ole olemuslikult sugugi vaid meelelahutuslik. Seetõttu on oht ühiskondliku kõlapinna vähenemisele. Teiselt poolt võib meelelahutuslikkuse tungimine kunstivaldkonda vaesestada selle sisu.

Loometöö krooniline alarahastatus. Üha vähem inimesi valib oma elukutseks kunstniku töö, kuna kunstnikuna on väga keeruline ära elada ning vaesuse risk on väga suur. Kunstihoone võimalike koostööpartnerite kogus ja valik võib olla tulevikus seetõttu piiratud.

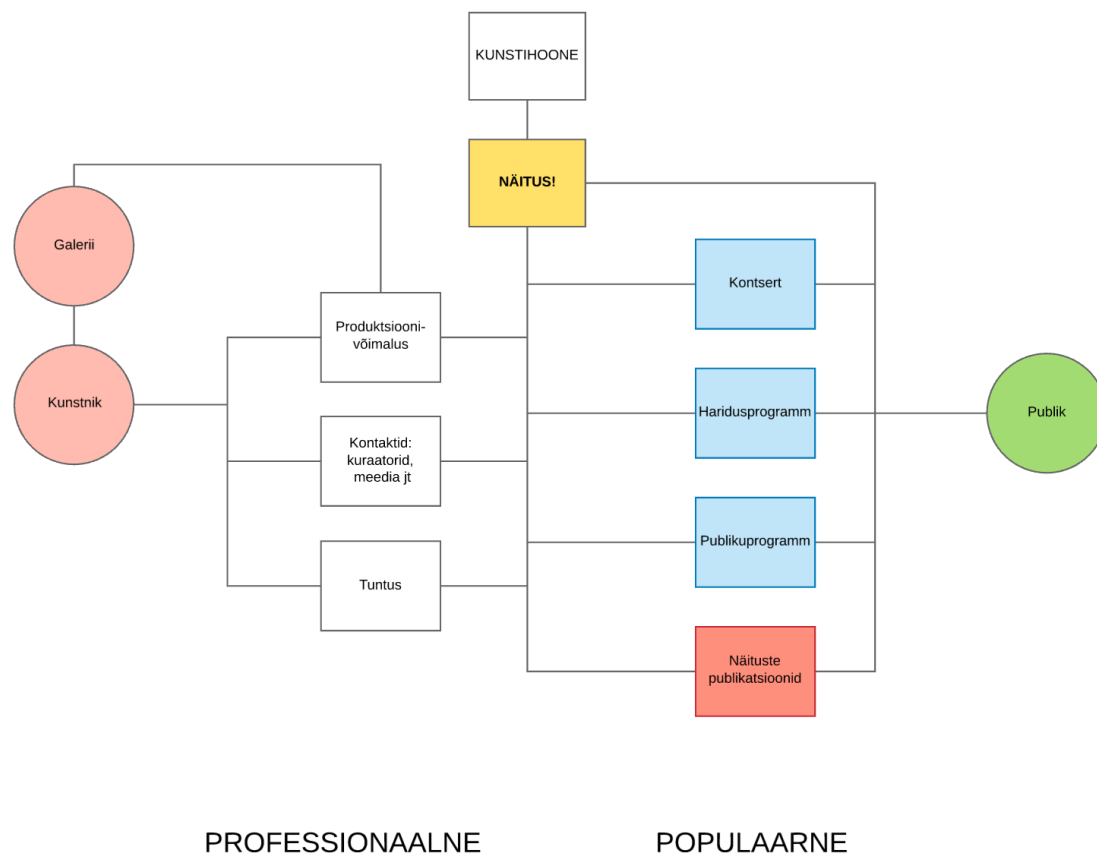
Meist mittedõltav tegevuse peatumine. 2020 ja 2021 aasta pandeemia näitas, et Kunstihoone tegevust võivad piirata sündmused ja olukorrad maailmas, mille tulemusena peame näitusepinnad sulgema määramata ajaks.

2.4. Kunstihoone väärtuspakkumine

Kunstihoone pakub väärtust korraldatavate näituste eri tahkude kaudu.

(Tabel on välja töötatud aastal 2019).

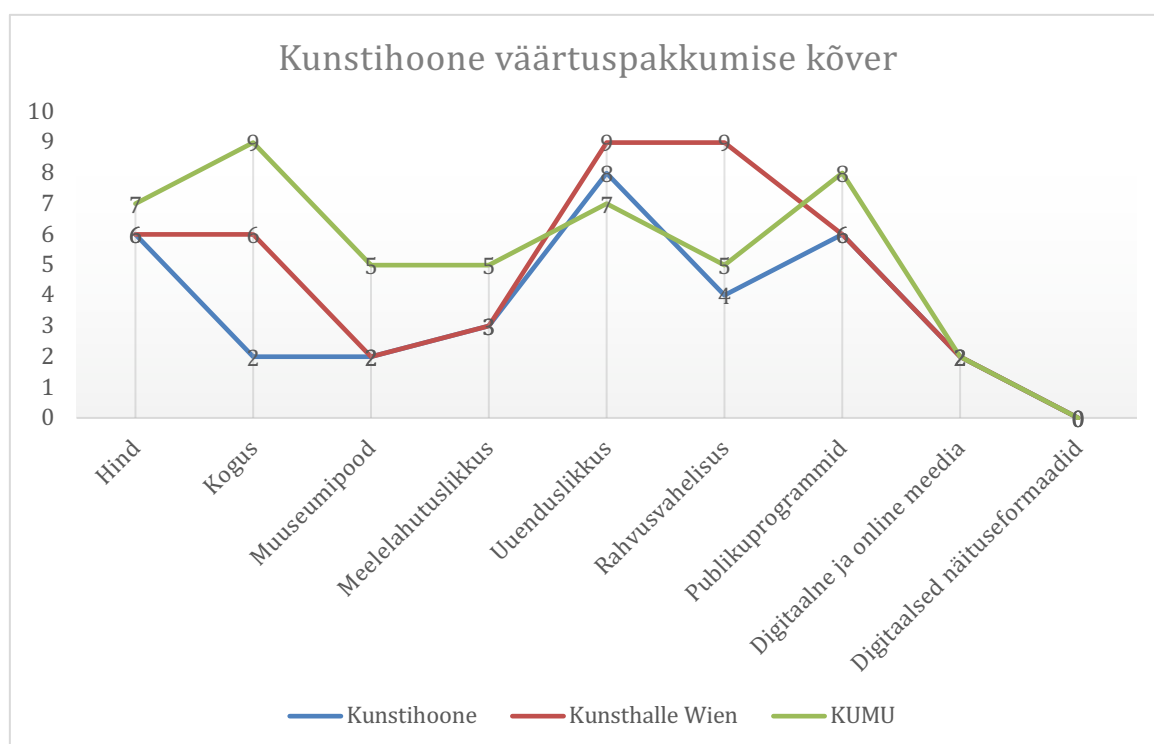
Joonis 1. Kunstihoone väärtuspakkumise lihtsustatud mudel.

Näitusega seotud professionaalidele (siin: kunstnik, galerii) on näitus sageli produktsoonivõimalus, mis tagab avaliku rahastuse uute teoste loomiseks. Samuti loovad nii kunstnikud ja kuraatorid kui ka kunstnikud ja kriitikud ja teoreetikud näituste käigus uusi, sageli rahvusvahelisi suhteid. Tänu tööde avalikule esitlemisele kasvab näitusega seotud professionaalide tuntus.

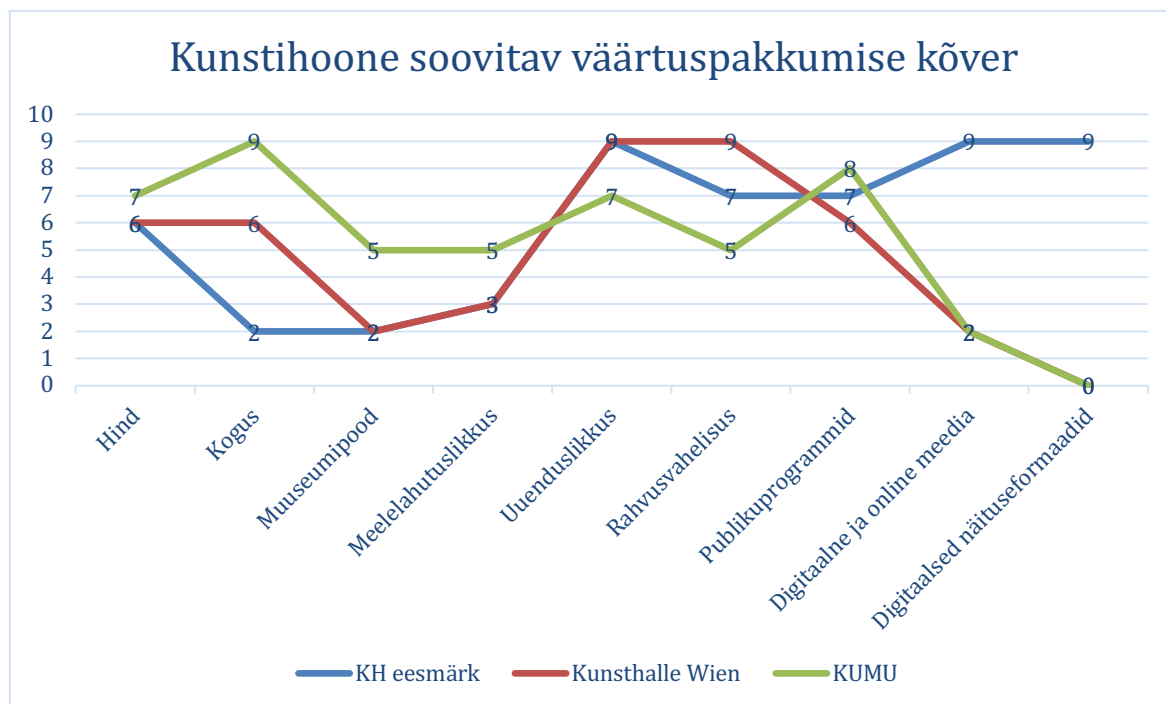
Publikule on peamine ja olulisim väärtus võimalus osa saada kunstnike loomingust ning näitusest. Peale selle pakub Kunstihoone näitustega kaasnevalt eri sihtrühmadele spetsiifilisi võimalusi kunstist osa saada, näiteks haridus- ja publikuprogrammid, näituse publikatsioonid, kontserdid jms.

2.5. Kunstihoone väärtuspakkumise kõver

Väärtuspakkumise kõver aitab hinnata SA Kunstihoone pakutavat võrreldes teiste sarnaste institutsioonidega nii Eestis kui ka mujal. Seejuures on teatud aspekte võimalik praeguses institutsionaalses raamistuses muuta, teisi aga mitte. Oleme valinud võrreldavateks Kumu kunstimuuseumi Tallinnas ja Kunsthalle Wieneri. Hinnang on meie organisatsiooni subjektiivne hinnang enesele ja teistele aasta 2019 seisuga. Praeguseks on järgnevas tabelis (joonis 2) Kunstihoone kohta hindamata jäänud „Digitaalne ja online meedia“ ja „Digitaalsed näituseformaadid“ subjektiivse hinnangu kohaselt vastavalt tasemel 6 ja 7.

Joonis 2. SA Kunstihoone väärtuspakkumise kõver.

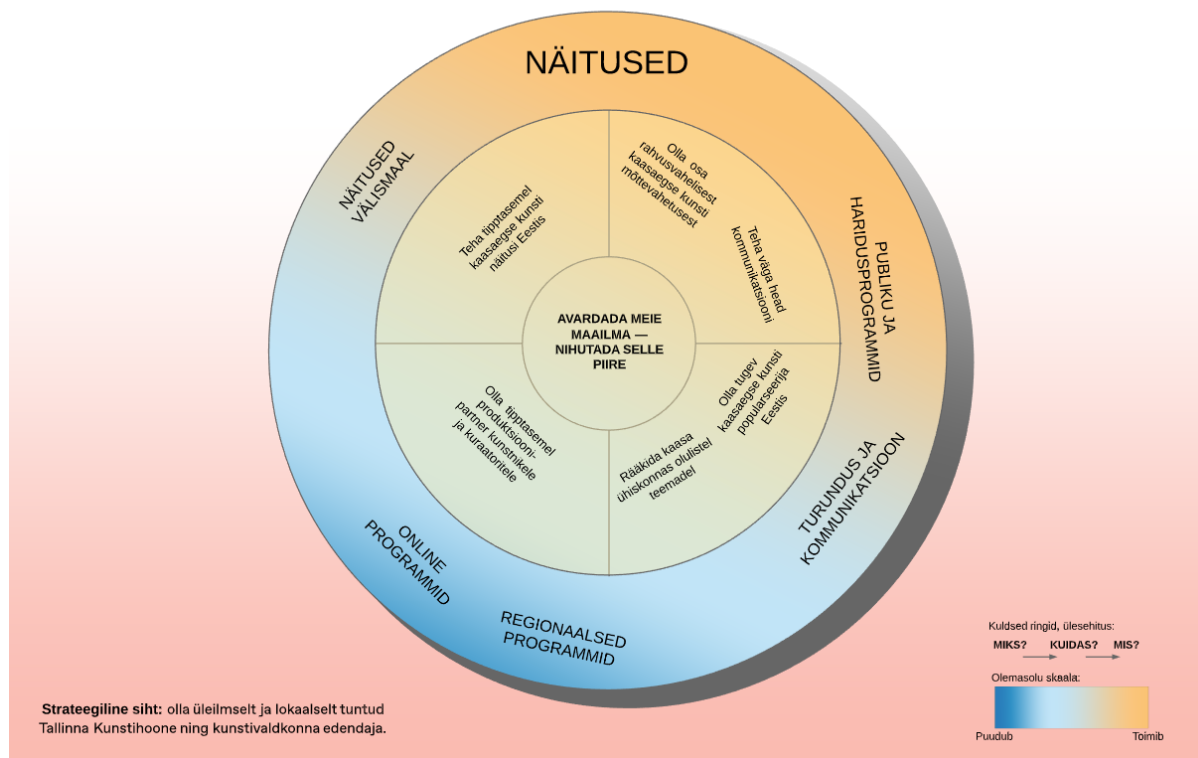
Joonis 3. SA Kunstihoone soovitatav väärtuspakkumise kõver.

SWOT-analüüs, väärtuspakkumise kõver ja selle võrdlus teiste institutsioonidega, samuti valdkonna üldine analüüs näitavad, et kogu kaasaegse kunsti valdkond on elektrooniliste ja internetivahendite juurutamisel nõrk.

Tõenäoliselt on selle põhjus asjaolu, et näitus on olemuslikult füüsiline, mida saab kogeda vaid näitusesaalis. See asjaolu ja valdkonna üldine passiivsus diginäituste ning *online*-meedia kasutamisel kätkeb siiski ka võimalust: olles nendes valdkondades edukas, on võimalik saavutada liidrikoht ja nii tuua oma sisutegevus tähelepanu keskmesse. Digivahendite eduka juurutamise korral oleks võimalik saavutada kunstimaailmas oluline konkurentsieelis.

2.6. Kunstihoone ambitsioon ja motivatsioon „Miks? Kuidas? Mis?“

Joonis 4 vastab küsimustele, mis on meie motivatsioon, kuidas me seda ellu viime ja mis vahendeid selle elluviimiseks kasutame.

Joonis 4. Kunstihoone ambitsioon ja motivatsioon.

2.7. Kunstihoone tegutsemisvaldkonnad ja tegevus

Tabelis 1 on esitatud Kunstihoone võimekus eri tasanditel, mis annab arengusuuna.

	LOKAALNE (Tallinn ja selle ümbrus)	GLOBAALNE	PIIRKONDLIK (Eesti)
PROFESSIONAALNE - Kunstieriala professionaalid: kriitikud, kunstnikud, galeristid, ajakirjanikud, kuraatorid, kolleksionäärid, tõsised fännid.	Kunstnikuvestlused ja kuraatorituurid, kohalik kommunikatsioon, rahvusvahelised rühmanäitused, isikunäitused, näitusekataloogid, residentuurid, rahvusvahelised külaliskuraatorid, digimeedia.	Rahvusvahelised grupinäitused, rahvusvaheline kommunikatsioon, näitusekataloogid, residentuurid, rahvusvahelised külaliskuraatorid, digimeedia, näitused väljaspool Eestit, kunstnikuvestlused ja kuraatorituurid.	Näitused väljaspool Tallinna, digimeedia, virtuaalnäitused.
POPULAARNE - Lai, kultuurihuviline publik, kooliõpilased, "tavakülastajad"	Audiogiid, väljatrükitud näitusegiid, kunstnikuvestlused ja kuraatorituurid, kohalik kommunikatsioon ja reklaam, haridus- ja publikuprogrammid, digimeedia.	Digimeedia, virtuaalnäitused.	Haridus- ja publikuprogramm, digimeedia.

	Olemas ja toimib
	Olemas, kuid vajab parandamist
	Puudub

3. Kunstihoone põhieesmärgid 2022–2026

3.1. Näituseprogrammi elluviimine

Kunstihoone olulisim eesmärk on välja tuua kvaliteetne rahvusvaheline kaasaegse kunsti näituseprogramm oma näitusepindadel. Kunstihoone tegeleb kaasaegse kunsti ja ühiskonna aktuaalsete küsimustega ning pakub programmi tänapäeva vaatajale. Toome oma näitusepindadel aastas välja kuni 15 uut kunstinäitust, pakume sellega Eestis tegutsevatele kunstnikele olulisi võimalusi isikunäituste ja üksikteoste loomiseks ja näitamiseks.

Oleme rahvusvahelise kaasaegse kunsti elu ja valdkonna loomulik osa, aitame hoida Eesti ja rahvusvahelise kunstielu ning -publiku aktiivset mõttevahetust ning anname oma programmi kaudu nii kunstnikele kui publikule võimaluse osaleda rahvusvahelises kunstielus.

Seda silmas pidades koostame ka oma näituseprogrammi, kus peame oluliseks järgmisi väärtusi: **kaasaegsus, rahvusvahelisus, kureeritus ning põlvkondadeülesus.**

Kvaliteetse, rahvusvahelise näituseprogrammi elluviimine on alati meie tähtsaim eesmärk.

3.2 Säästlik tegutsemine

Püüame teostada oma eesmärgid võimalikult väikese materjali- ning energiakuluga ning minimaalsete võimalike keskkonnamõjudega tegemata seejuures järeleandmisi kvaliteedis. Kaalume kõigi oma toimingute juures alternatiive just sellest aspektist lähtuvalt ning eelistame võimalusel säästlikkust odavusele.

3.3. Rahvusvahelistumine

3.3.1. Praegune olukord

Kaasaegne kunst on olemuselt rahvusvaheline kultuurinähtus ja SA Kunstihoone on rahvusvahelisel kaasaegse kunsti väljal tegutsev institutsioon. Lõviosal meie näitustest on mõni oluline rahvusvaheline aspekt. See on oluline, loomulik ja vajalik. Peame tähtsaks, et peale kohaliku publiku kõnetame oma näitustega ka rahvusvahelist kunstiavalikkust ja toome rahvusvahelisel kaasaegse kunsti väljal toimuva Eesti publiku ette.

3.3.2. Rahvusvahelistumisele kaasa aitav tegevus

- *Näituseprogramm*

Kaasame Kunstihoone näituseprogrammi nii rahvusvahelisi kunstnikke kui kuraatoreid, korraldame rahvusvahelisi rühmanäitusi. Igal teisel aastal tahame välja tuua suure rahvusvahelise näituse, mis tooks Kunstihoone Euroopa kaasaegse kunsti väljal fookusesse. Korraldame koostööprojekte teiste Euroopa kunstiinstitutsioonidega ning näitusi väljaspool Eestit.

- *Rahvusvaheline kommunikatsioon*

Rahvusvahelisel kunstiväljal kaasaraäkimiseks on vaja jõuda rahvusvahelise publikuni, see aga ei ole võimalik ilma rahvusvahelise kommunikatsioonistrateegiata. Eesti kunstnikele ja kultuurile on oluline osaleda piiride üleses kultuuridialoogis. Isolatsioon ei rikasta, seda teeb aga avatus ja dialoog. Seetõttu on väga tähtis, et siin toimuvaid näitusi ei analüüsiks ainult kohalikud kriitikud, vaid tagasiside oleks laiem, rahvusvaheline.

Oleme kaasanud oma tegevusse rahvusvahelise kunstivaldkonna kommunikatsioonieksperti, kes aitaks leida meie programmist huvitatud kirjutajad ja korraldada nende näitusekülastused. Rahvusvahelise kommunikatsiooni eesmärk on ka Kunstihoone tutvustamine välituristidele peale hoone renoveerimist.

- *Kunstipublikatsioonide kirjastamine ja levi*

Meie eesmärk on koostöö tugeva, spetsialiseerunud ja rahvusvaheliselt trükiseid levitava kirjastusega. Soovime vähemalt kord aastas välja tuua näitusega kaasneva põhjalikuma eesti- ja ingliskeelse trükise, millel oleks levipotentsiaal ka pärast näitust. See aitab tugevdada Eesti kunstnike kohta rahvusvahelisel kunstiväljal.

3.4. Kaasaegse kunsti populariseerimine ja publiku laiendamine

3.4.1. Praegune olukord

Kunstivaldkonna nähtavus ühiskonnas ei ole praegu võrreldav teiste kultuurivaldkondade omaga, nagu näiteks teater või muusika. Kunstihoonet ja selle galeriisid külastatakse 45 000 kuni 65 000 korda aastas.

Valdkonna võimekus teavitustööd teha on ka tervikuna nõrk ja see mõjutab oluliselt kaasaegse kunsti nähtavust ning kohta ühiskonnas.

Eesti on mitmekeelne keskkond: 46,3% Tallinna elanike emakeel on vene keel, kuid meie külastajatest on hinnanguliselt vaid umbes 10% võõrkeelse emakeelega, see näitaja arvestab ka turiste. Seda on ebaproportsionaalselt vähe.

3.4.2. Valdkonna populariseerimine ja publiku laiendamine

- *Turundus ja kommunikatsioon*

Näeme, et senine olukord ei ole jätkusuutlik. Koostöös väliste partneritega oleme käivitanud kommunikatsioonistrateegia väljatöötamise, mis keskenduks lisaks Kunstihoone programmi tutvustamisele laiemalt kaasaegse kunsti mõistmise suurendamisele. See ei ole oluline ainult Kunstihoonele, vaid kogu kaasaegse kunsti valdkonnale. Meie valdkonna nähtavust ja mõistmist on vaja ühiskonnas süsteemselt parandada. Kunstihoone jaoks on siinkohal muidugi tähtis suurendada ka publiku arvu. Oleme kindlad, et siin on potentsiaali nii Tallinna külastavate turistide kui ka kohalike kultuurihuviliste arvel.

- *Eratoetajate kaasamine SA Kunstihoone tegevusse*

Kunstihoonel puudub pikaajaline koostöö püsitoetajatega. Soovime toetajate ringi laiendada, näeme seda kunsti populariseerimise olulise küljena, usume et sellest võidavad nii toetajad kui ka kunst. Loodame leida viise, kuidas muuta toetus nähtavaks ja sellest senisest selgemalt avalikult teada anda.

- *Kunstihoone haridus- ja publikuprogrammid*

Kunstihoone haridusprogrammid tagavad nii publiku harimise kui ka järelkasvu. Haridusprogrammi selgrooks on edukalt käivitatud Vaatamise Kool, mille käigus põhikooli kõigi astmete õpilased saavad Kunstihoones osaleda riikliku õppekavaga tihedalt seotud kaasaegse kunsti mõistmist õpetavas programmis. Ligipääsetavuse suurendamiseks pakume Vaatamise kooli ka virtuaalplatvormi vahendusel ning algklasside õpilastele lisaks eesti keelele ka vene keeles. Põhikooli keskastme programmi ehitame ülesse kakskeelsena keelekümbuse põhimõtetest lähtuvalt.

- *Kunstihoone venekeelne programm*

Usume, et kunst ja kultuur on integratsioonimootorid. Tehes Kunstihoones loodava kogu sõnalise sisu ja publikuprogrammid peale eesti ning inglise keelte kättesaadavaks ka vene keeles, loome eelduse suure hulga publiku kaasamiseks Eesti kultuuriellu. Soovime tegeleda eraldi spetsiifilise turundusega just venekeelsetele sihtrühmadele. Alates 2020 aastast töötab Kunstihoones täiskohaga venekeelne haridustöötaja. Vene keele lisamise esimene põhjus on aidata kaasa vene emakeelega laste lõimumisele Eesti kultuuriellu, kellel oleks puuduliku keeleoskuse tõttu see keeruline.

- *Ligipääsetavuse arendamine*

Kunstihoone soovib olla maksimaalselt ligipääsetav ka erivajadustega külastajatele. Selleks on tehtud kõik Kunstihoone avalikud ruumid ligipääsetavaks liikumispuudega inimestele, kodulehekülg on muudetud vaegnägijatele masinloetavaks, jätkame viipekeelsete tõlgete tootmist ning valmimas on ligipääsetavuse juhised vaegnägijatele kõikidesse Kunstihoone galeriidesse. Teenindusjuht on läbinud kirjeldustõlke kursused, et ligipääsetavust edasi arendada.

4. Kunstihoone täiendavad eesmärgid aastaks 2022–2026

4.1. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rakendamine

Nagu näitab väärtuspakkumise ja SWOT-analüüs, kätkeb kommunikatsioonitehnoloogia mõju suurenemine olulist võimalust Kunstihoonele ja kaasaegse kunsti valdkonnale kogu Eestis. Meil on võimalik viia sinne kunstiellu maailma ja teha see digimeedia kaudu senisest märksa enam nähtavaks. Vahendatud näitusekogemuse kättesaadavaks tegemine ja meedia võimaluste kasutamine kaasaegse kunsti näitusel on kompleksed teemad, seetõttu käsitleme seda kaheastmeliselt.

- *Digistrateegia väljatöötamine*

Kunstihoone digistrateegiaks on pakkuda oma virtuaalnäituste platvormi tasuta kasutamiseks teistele Eesti näitusorganisatsioonidele ning tasuliseks kasutamiseks teisele välismaistele näitusorganisatsioonidele. Tänu riigieelarvelisele eritoetusele arendatav süsteem põhineb Kunstihoone olemasoleval virtuaalnäituste platvormil ning saab olema rahvusvaheliseks sõnumikandjaks Kunstihoone tulevikku vaatavatest otsingutest. Peale platvormi tehnilist valmimist alustame digitaalset tulevikku suunava strateegia väljatöötamist. Alates 2021 aastast digiteeritakse kõik Kunstihoone suure saali näitused.

- *Digistrateegia testimine ja juurutamine*

Kuna ohtude seas on võimalik meist mitte tingitud põhjustel tegevuse peatamine ja galeriide sulgemine nt globaalse pandeemia tõttu, pöörame erilist rõhku näituste virtuaalplatvormi testimisele, et jõuda kõige mugavamalt vaataja jaoks kasutatava tööriistani, mis oleks ka Kunstihoone töötajatele mugav hallata. Hoiame silmas, et virtuaalne näitusekogemus saaks teoseid edasi andma võimalikult sarnases võtmes, kui kunstnikud ja kuraatorid on valinud seda teha galeriis kohapeal. Samuti võimaldab virtuaalplatvormi arendus ja kasutamine jõuda Kunstihoone näitustel üha suurema rahvusvahelise publikuni.

4.2. Piirkondliku kättesaadavuse parandamine

4.2.1. Praegune olukord

SA Kunstihoone põhikirjas on määratletud, et meie tähelepanu keskmes on Eesti. Praegu on SA Kunstihoone küll üleriigilise tähtsusega institutsioon, kuid meie tegevus toimub valdavalt siiski Tallinnas. See on üks asjaolu, mida arengukava kohaselt tuleb muuta. Allpool nimetatud eesmärgid ja tegevus aitabki saavutada peamise – kaasaegse kunsti arengu Eestis.

Tallinnas asuva näitusemajana on meie tähelepanu praegu siin ja siinsel publikul. Koostöö ürituste korral mujal Eestis on minimaalne ja harv. Eestis ei ole ühtegi üleriigilise haardega näituseorganisatsiooni. Publiku ja kunstivaldkonna arengu seisukohalt aga on ülimalt tähtis toetada väljaspool Tallinna tegutsevaid institutsioone ja pakkuda ka sealsele publikule võimalust osaleda rahvusvahelises kunstielus.

Näeme siin olulist väljakutset nii SA-le Kunstihoone kui ka kogu valdkonnale. Usume, et SA Kunstihoone peaks ja saaks mängida selle olukorra parandamisel juhtrolli. Üks võimalus on arendada Kunstihoone üleriigiliseks näitusekorraldajaks, mis koostöös kohalike näituseasutustega tooks välja programmi peale Tallinna ja välisriikidele ka mujal Eestis. Nii saaks edukalt seostada kohalikku ja rahvusvahelist kunstielu.

4.2.2. Piirkondlik tegevus

- *Näituste rändamine*

Kunstihoone suuremaid peasaali näitusi kui ka väiksemaid galeriiprojekte oleks otstarbekas näidata lisaks Kunstihoone oma pindadele ka mujal Eestis, ennekõike väljaspool keskusi. See aitaks üsna tagasihoidliku kuluga teha professionaalsed kaasaegse kunsti sündmused senisest oluliselt paremini kättesaadavaks ning rikastaks väikese vaevaga kohalike galeriide programmi.

4.3. Kunstihoone ajaloo uurimine ja populariseerimine

Kunstihoone on olemuselt kaasaegse kunsti institutsioon, mille tähelepanu keskmes on praegune areng. Samal ajal on lahetamatult põimunud Kunstihoone ja Eesti kunstiajalugu. Seetõttu peaks tegelemine siinse kunstiajaloo ja selle taasmõtestamine olema selle asutuse DNA osa. Ajalooline pilk peaks olema nii näituseprogrammi kui ka muu tegevuse osa.

4.3.1. Uurimistöö ja tegevuse populariseerimine

- *Arhiivide digiteerimine, näituseajaloo kättesaadavaks tegemine internetis*

Oleme alustanud Kunstihoone arhiivi sorteerimist, korrastamist ja süstematiseerimist. Protsess toimub koostöös Rahvusarhiiviga ning eesmärgiks on jõuda 2022 aasta lõpuks materjalide Rahvusarhiivile üleandmisele ja nende avalikuks tegemisele Rahvusarhiivi süsteemi kaudu.

Tahame alustada oma näituseajaloo digiteerimist ja teha selle kättesaadavaks kodulehe vahendusel. See oleks esimene oluline samm, millega teeme Kunstihoone ajaloo avalikkusele ja ka uurijatele senisest märgatavalt paremini kättesaadavaks.

- *Ajalookirjutus*

Praegu puudub Kunstihoone ajaloo toimunud näituseprogrammide terviklik käsitlus. Rikkaliku ajaloo asutus tegutseb seetõttu ilma mäluta. Tahame seda olukorda muuta ja leida võimaluse uurida Kunstihoone ajalugu ning töö publitseerida.

- *Ajalooprogramm*

Ka SA Kunstihoone peaks peale tänapäeva pöörama tähelepanu meie ajaloole, seda analüüsima ja tänapäeva kontekstis kriitiliselt hindama. Mis ajaloos on praegugi oluline ja millest peaks taas rääkima? Need on küsimused, mis peame oma programmi koostades esitama. Eesmärk on regulaarselt korraldada meie ajalugu tutvustavaid üritusi.

5. Investeeringud

5.1. Kapitaalremont

Aastatel 2022-2024 viime läbi Kunstihoone kapitaalremondi. Riigieelarveliste vahendite toel tehakse korda SA Kunstihoone kasutuses olevad ruumid Vabaduse väljak 8 ja Vabaduse väljak 6 hoonetes ning vastavalt Eesti Kunstnike Liiduga sõlmitud lepingule korrastatakse ka ülejäänud Vabaduse väljak 8 ehk Kunstihoones asuvad ruumid.

Kapitaalremondi eesmärk on tekitada Vabaduse väljaku äärde kaasaegne kunstikeskus, kus lisaks rahvusvahelistele tehnilistele nõuetele vastavatele näituseruumidele oleks ka auditooriumid ja seminariruumid ning näituseruumidega ühendatud kohvik-restoran koos klubiliseks tegevuseks sobivate ruumidega. Peale kapitaalremonti saab SA Kunstihoone ajaloolise tähtsusega Kuku klubi ruumide haldajaks ning mõtleme Kuku klubile uue sisu. Kapitaalremondi tulemusel on Kunstihoone ligipääsetavus puuetega inimestele parim võimalikest.

2021 aastal viiakse läbi arhitektuurivõistlus parima ruumilahenduse leidmiseks. Võistlus korraldatakse koostöös Arhitektide Liiduga ning kooskõlas muinsuskaitseliste eritingimustega. 2021 viiakse läbi projekteerimise hange. Ehitustegevus toimub aastatel 2022, 2023 ja 2024.

Ehitustegevuse ajal SA Kunstihoone jätkab oma põhitegevusega ajutistes ruumides ja Linnagaleriis.

Kapitaalremondi orienteeruv maksumus koos projekteerimise ja asenduspinnaga seotud kuludega on 6 miljonit eurot.

5.2. Näitusetehnika uuendamine

Aastatel 2015–2020 on SA Kunstihoone küll investeerinud näitusetehnikasse, kuid valdavalt oleme raha vähesuse tõttu soetanud kodu- ja kontorikasutusse mõeldud esitlustehnikat, mitte näituseasutusele tegelikult sobivaid professionaalseid seadmeid. Samuti on füüsiliselt amortiseerunud ja moraalselt vananenud Kunstihoone valgustid, mis pärinevad üheksakümnendate keskpaigast. Hanked viiakse läbi riigieelarvelistest vahenditest renoveerimisprojekti käigus aastatel 2022-2023. Hangete hinnanguline maksumus on 400 000 kuni 500 000 eurot.

Millised peaks arengukavast ja tänasest olukorrast tulenevalt olema Kunstihoone pikaajalised eesmärgid perioodiks 2022-2025?

STRATEEGILISED EESMÄRGID (SE)	
SE 1:	Kaasaegse kunsti ühiskondliku tähtsuse ja laiema kunstiteadlikuse tõstmine läbi "Vaatamise kooli" arendamise ja sellele võimalikult laia ühiskondlik mõju tekitamine - laste kaudu jõuaks sõnum ka vanemateni.
SE 2:	Kõrge maine usaldusväärse partnerina kaasaegse kunsti viljelejate hulgas - kunstnikud, kuraatorid. Seda nii Eestis, kui ka rahvusvaheliselt.
SE 3:	Vene keelt emakeelena rääkiva publiku kaasamine Eesti kultuuriellu läbi kaasaegse kunsti
SE 4:	Digitehnoloogiate arendamise kaudu Kunstihoone ja Eesti kunstinäituste viimine maailma

MÕÕDIKUD

Strateegia kaardi eesmärk	Mõõdik	Mõõdiku definitsioon	Mõõtmisühik	Mõõtmise valem	Mõõtmise sagedus	Omanik/ Vastutaja
Vaatamise kooli arendamine ja selle võimalikult lai ühiskondlik mõju - laste kaudu jõuaks sõnum ka vanemateni, kaasaegse kunsti ühiskondliku tähtsuse tõstmine	Programmiga liitunud osalejate arv. Vaatamise koolist saadud perepiletiga külastajate arv.	(Väljatöötamisel)	(Väljatöötamisel)	(Väljatöötamisel)	Kord aastas	Haridustiim
Kõrge maine kaasaegse kunsti viljelejate hulgas - kunstnikud, kuraatorid	Esimene eelistus personaalnäituse tegemiseks Eestis / kureerimiseks Eestis	Küsitlus	% kes valivad Kunstihoone esimesena ette antud	(Väljatöötamisel)	kord aastas	Loodav näitusemajade liit
Vene keelt emakeelena rääkiva publiku kaasamine Eesti kultuuriellu läbi kaasaegse kunsti	Vene keelt emakeelena kõneleva publiku osakaal Kunstihoone näituste külastajate hulgas	Küsitlus	%	(Väljatöötamisel)	2x aastas igal aastal, kevadnäituse ajal (mai-juuni) ja nov-dets	Teenindusjuht
Digitehnoloogiate arendamise kaudu Kunstihoone ja Eesti kunstinäituste viimine maailma	1. Google Analytics 2. Virtuaalnäituste platvormi registreerimisvorm	1. Kunstihoone virtuaalnäituste külastatavus 2. Kunstihoone virtuaalplatvormi kasutatavate näitusekorraldajate arv	1. Unique visits 2. Uus registreeruja	(Väljatöötamisel)	1. Kord aastas 2. Kord aastas	1. Projektijuht, turundusjuht 2. Kunstihoone juhataja

OLULISED TEGEVUSED

Strateegiline eesmärk	Möödük	Eesmärk 2022	Eesmärk 2023	Eesmärk 2024	Eesmärk 2025	Oluline tegevus	Tähtaeg	Vastutaja
Vaatamise kooli' arendamine ja selle võimalikult lai ühiskondlik mõju - laste kaudu jõuaks sõnum ka vanemateni, kaasaegse kunsti ühiskondliku tähtsuse tõstmine	<i>Programmiga liitunud unikaalsete osalejate arv</i>	2000	4000	6000	8000	<ol style="list-style-type: none"> Vaatamise kooli läbiviimine Kommunikatsioon - arvamus / kogemusartiklid Otsesuhtlus õpetajatega Pidev teenuse arendus 		<ol style="list-style-type: none"> Kommunikatsiooni/turundusjuht, meediaagentuur Haridustiim
Kõrge maine kaasaegse kunsti viljelejate hulgas - kunstnikud, kuraatorid	<i>Esimene eelistus personaalnäituse tegemiseks Eestis / kureerimiseks Eestis</i>	25%	35%	45%	55%	<ol style="list-style-type: none"> Avatud ja läbipaistva suhtlusega ning kunstnike tööd väärtustades näituste produtseerimine Nullpunkti / stardipunkti väljaselgitamine, kus me praegusel hetkel positsioneerume Küsitluse läbiviimiseks partnerite leidmine 	2022 mai	1. Asutuse juhataja
Vene keelt emakeelena rääkiva publiku kaasamine Eesti kultuuriellu läbi kaasaegse kunsti	<i>Vene keelt emakeelena kõneleva publiku osakaal Kunstihoone näituste külastajate hulgas</i>	20%	25%	25%	25%	<ol style="list-style-type: none"> Kolimine publikule lähemale, vene keele õpe kogu tiimile Kommunikatsioon - Kunstihoone tegevust üldisemalt tutvustavate artiklite seeria venekeelsetes meediaväljaannetes 2022 aasta jooksul Kunstihoone näituste venekeelne turundus - reklaamide tegemine sotsiaalmeedias Kohaliku kogukonna kaasamine 	2022 juuni ja sept	<ol style="list-style-type: none"> Kogu tiim Kommunikatsiooni/turundusjuht, meediaagentuur Kommunikatsiooni/turundusjuht Kuraatorid-haridustiim
Digitehnoloogiate arendamise kaudu Kunstihoone ja Eesti kunstinäituste viimine maailma	<i>1. Kunstihoone virtuaalnäituste külastatavus 2. Kunstihoone virtuaalplatvormi kasutavate näitusekorraldajate arv</i>	1. 4000 2. 20	1. 5000 2. 100	1. 6000 2. 200	1. 7000 2. 300	<ol style="list-style-type: none"> Virtuaalplatvormi arendamine ja launch, ise testimine Koostööpartnerite leidmine - esmaste testimiste jaoks Turundus - välismaal, kommunikatsioon - Eestis 	<ol style="list-style-type: none"> 2021 detsember 2022 detsember 2022 aprill 	<ol style="list-style-type: none"> Kunstihoone juhataja Projektjuhid Kommunikatsiooni/turundusjuht

Millised on arengukavast ja tänasest olukorrast tulenevalt võimalikud Kunstihoone riskid perioodil 2022-2025?

RISKIDE MÄÄRATLEMINE	
STRAT. EESM. 1:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kunstihariduse õppekavas toimuvad riiklikult suured muudatused, kunstiõppe mahtusid kärbitakse 2. Koolide juhtides / õpetajates ei teki huvi programmi vastu 3. Koolide õppegraafik liiga tihe, st ei ole võimalik programmi tunniplaanidega ühildada
STRAT. EESM. 2:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asutatakse veel mõni sarnase profiiliga konkureeriv kunstiasutus 2. Riikliku kultuuripoliitika järsu muutuse tõttu väheneb finantseerimine 3. Kunstihoone programm ei ole piisavalt atraktiivne, kaasaegne / ei vasta kuraatorite / kunstnike huvidele ja ootustele
STRAT. EESM. 3:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaasaegse kunsti vaatamise oskus puudub, teemad ei kõneta, keeruline leida ühisosa 2. Oma tiimil puudub vene keele pädevus, keeruline leida vene keelt valdavaid spetsialiste 3. Muutub riiklik lõimumispoliitika (venekeelse programmi pakkumine tekitab konflikte)
STRAT. EESM. 4:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Virtuaalnäituste platvormi kasutajaliides osutub kasutajatele liiga keeruliseks 2. Tehnoloogia arenedes tekivad uued põnevamad lahendused, st meie virtuaalnäituste lahendus aegub enne kui jõuame rahvusvahelisele turule 3. Virtuaalnäituste salvestamine ja hoiustamine / serverikulud muutuvad ebaotstarbekalt kulukaks 4. Luuakse lihtsamat lahendust pakkuv / soodsam konkureeriv lahendus